

① $\alpha \in (0, \pi/2)$ desconegut. Es coneixen aproximacions $s = \sin(\alpha) \pm \varepsilon$, $c = \cos(\alpha) \pm \varepsilon$

(a) Quina fórmula és millor usar? $\begin{cases} \alpha = \arcsin(s) \equiv f(s) \\ \alpha = \arccos(c) \equiv g(c) \end{cases}$

Propag. de l'error en una variable: $y = f(x) \Rightarrow \Delta y \approx |f'(x)| \Delta x$

Per tant,

$$\begin{aligned} * f(s) = \arcsin(s) &\Rightarrow f'(s) = \frac{1}{\sqrt{1-s^2}} \Rightarrow \Delta \alpha \approx \frac{1}{\sqrt{1-s^2}} \Delta s \\ * g(c) = \arccos(c) &\Rightarrow g'(c) = \frac{-1}{\sqrt{1-c^2}} \Rightarrow \Delta \alpha \approx \frac{1}{\sqrt{1-c^2}} \Delta c \end{aligned} \quad \left. \vphantom{\begin{aligned} * f(s) = \arcsin(s) \\ * g(c) = \arccos(c) \end{aligned}} \right\} \begin{array}{l} \text{i sabem } \Delta s, \Delta c \leq \varepsilon \\ \text{(fita comuna)} \end{array}$$

Serà millor la fórmula que tingui el "factor de propagació" més petit.

Casos:

- i) $0 < \alpha < \pi/4 \Rightarrow s < c \Rightarrow |f'(s)| < |g'(c)| \Rightarrow$ millor usar $\arcsin(s)$
- ii) $\frac{\pi}{4} < \alpha < \frac{\pi}{2} \Rightarrow c < s \Rightarrow |f'(s)| > |g'(c)| \Rightarrow$ millor usar $\arccos(c)$
- iii) En el cas $\alpha = \frac{\pi}{4}$, les dues fórmules són numèricament equivalents

(b) Propagació de l'error en 2 variables: $y = h(x_1, x_2) \Rightarrow \Delta y \approx \left| \frac{\partial h}{\partial x_1}(x_1, x_2) \right| \Delta x_1 + \left| \frac{\partial h}{\partial x_2}(x_1, x_2) \right| \Delta x_2$

$$\alpha = h(s, c) = \arctan\left(\frac{s}{c}\right)$$

$$\left. \begin{aligned} \frac{\partial h}{\partial s} &= \frac{1}{1 + \left(\frac{s}{c}\right)^2} \cdot \frac{1}{c} = \frac{c}{c^2 + s^2} \approx c \\ \frac{\partial h}{\partial c} &= \frac{1}{1 + \left(\frac{s}{c}\right)^2} \cdot \frac{-s}{c^2} = \frac{-s}{c^2 + s^2} \approx -s \end{aligned} \right\} \Rightarrow \Delta \alpha \approx |c| \Delta s + |s| \Delta c \leq \begin{array}{l} \boxed{(c+s) \varepsilon} \\ \uparrow \\ 0 < c, s \\ \Delta s, \Delta c \leq \varepsilon \end{array}$$

(c) Suposem $\alpha \in (0, \pi/6)$. Aquí: $c > 0$ i $s > 0$

El factor de propagació de les 3 funcions $f(s)$, $g(c)$, $h(s, c)$, són, respectivament, de l'error

$$\left| \frac{1}{\sqrt{1-s^2}} \right| \approx \frac{1}{c}, \quad \left| \frac{-1}{\sqrt{1-c^2}} \right| \approx \frac{1}{s}; \quad \left| \frac{c}{c^2+s^2} \right| + \left| \frac{-s}{c^2+s^2} \right| \approx c+s$$

Estudiem doncs, a l'interval $\alpha \in (0, \pi/6) \equiv I$, les funcions $u(\alpha) = \frac{1}{\cos(\alpha)}$, $v(\alpha) = \frac{1}{\sin(\alpha)}$ i

$$w(\alpha) = \cos(\alpha) + \sin(\alpha)$$

$$* u(0) = 1, u(\pi/6) = \frac{2}{\sqrt{3}} \approx 1,15; \quad u'(\alpha) = \frac{\sin \alpha}{\cos^2 \alpha} > 0 \quad \forall \alpha \in I \Rightarrow u(\alpha) \text{ estrict. monot. creixent}$$

$$* v(0) = \frac{1}{\sin 0} = +\infty, v(\pi/6) = 2; \quad v'(\alpha) = \frac{-\cos \alpha}{\sin^2 \alpha} < 0 \quad \forall \alpha \in I \Rightarrow v(\alpha) \text{ estrict. monot. decreixent}$$

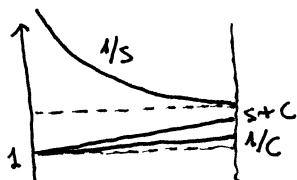
$$* w(0) = 1, w(\pi/6) = \frac{1+\sqrt{3}}{2} \approx 1,365; \quad w'(\alpha) = \cos \alpha - \sin \alpha > 0 \quad \forall \alpha \in I \Rightarrow w(\alpha) \text{ estrict. monot. creixent}$$

* Es tallen, $u(\alpha)$ i $w(\alpha)$, a 2?

$$u(\alpha) = w(\alpha) \Rightarrow \frac{1}{\cos \alpha} = \sin \alpha + \cos \alpha \Rightarrow 1 - c^2 = sc \Rightarrow (1-c^2)^2 = (1-c^2)c^2 \Rightarrow \begin{cases} 1-c^2=0 \Rightarrow \alpha=0, \text{ extrem de } I \\ 1-c^2=c^2 \Rightarrow \alpha=\pi/4, \text{ fora de } I \end{cases}$$

$\Rightarrow$ No es tallen

La situació és, doncs

$\Rightarrow \forall \alpha \in I$, el factor de propagació mínim és $\frac{1}{c}$
 $\Leftrightarrow$ la millor fórmula és $\alpha = \arcsin(s)$

2

Segons l'enunciat, es pot fer la descomposició $A=LU$ mitjançant eliminació gaussiana sense pivotatge:

$\forall k=1,2,\dots,n-1$ (pas):

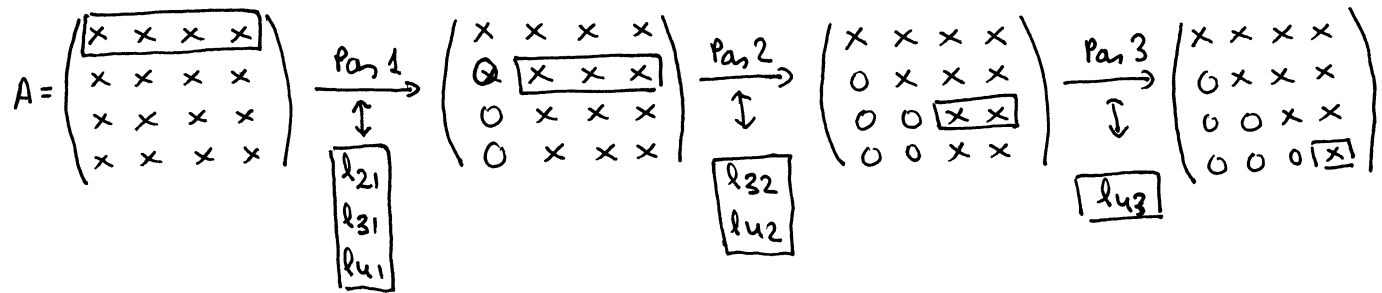
$$\left. \begin{aligned} l_{ik} &= a_{ik}^{(k)} / a_{kk}^{(k)} \\ a_{ij}^{(k+1)} &= a_{ij}^{(k)} - l_{ik} a_{kj}^{(k)} \end{aligned} \right\} \begin{aligned} (a_{kk}^{(k)}: \text{pivot}; l_{ik}: \text{multiplicador}) \\ j=k+1, k+2, \dots, n \end{aligned}$$

El procés és possible $\Leftrightarrow a_{kk}^{(k)} \neq 0 \quad \forall k=1,2,\dots,n-1$

La matriu inicial és $A = (a_{ij}^{(1)})$ i la matriu de la descomposició:

$$L = (l_{ik})_{i,k} = \begin{pmatrix} 1 & & 0 \\ \text{ple} & \ddots & \\ & & 1 \end{pmatrix}; \quad U = (a_{ij}^{(i)})_{i,j} = \begin{pmatrix} \text{ple} & & \\ & \ddots & \\ 0 & & \text{ple} \end{pmatrix}$$

En cada pas k s'obté una fila de U i una columna de L , seguint el següent esquema:
(cas $n=4$) (hem ressaltat els elements que formaran part de la matriu L i U)

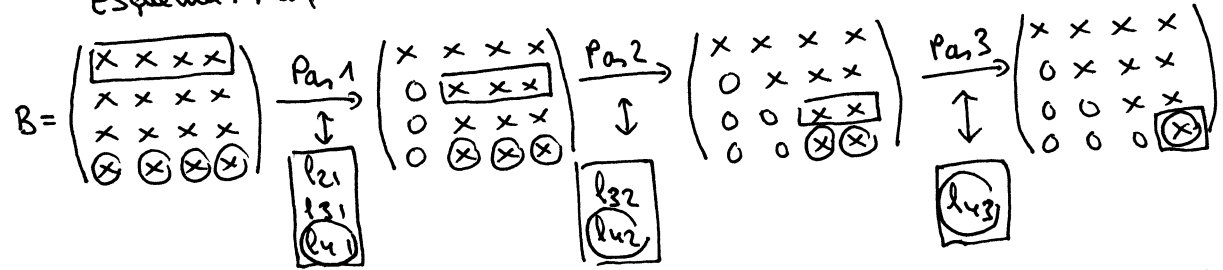
(a) Si B difereix de A només en l'última fila llavors els successius elements $a_{ij}^{(k)}$ i els l_{ik} no canvien per a $i < n$ (Sí que canvien els que tenen $i=n$) respecte els de A .

En particular, els pivots $a_{kk}^{(k)} \quad k=1,2,\dots,n-1$ no canvien. Per tant, són $\neq 0$, i podem fer també els $n-1$ passos d'eliminació gaussiana sense pivotatge $\Rightarrow \exists B = \tilde{L} \tilde{U}$.

$\tilde{L}$ difereix de L en l'última fila (excepte l'element $\tilde{l}_{nn} = l_{nn} = 1$ per definició)

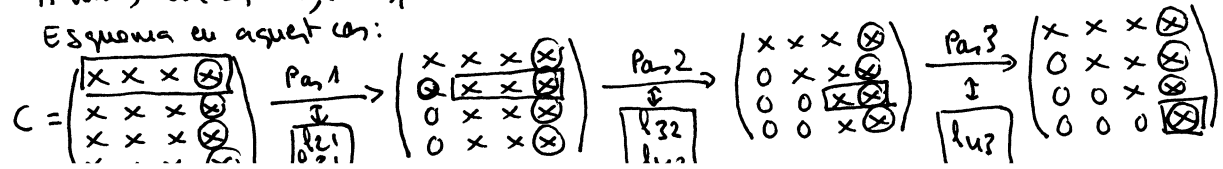
$\tilde{U}$ difereix de U en l'última fila $\Rightarrow$ només poden diferir $\tilde{u}_{nn}$ i u_{nn} , ja que els altres són 0 per definició de U

Esquema: Marquem amb $\odot$ els elements que canvien ^{de B} respecte A .

(b) Si C difereix de A en l'última columna, llavors en el procés només canvien, respecte els de A , els elements $a_{ij}^{(k)}$ amb $j=n$. En particular, els pivots $a_{kk}^{(k)} \quad k=1,\dots,n-1$ no canvien $\Rightarrow \exists C = L_1 U_1$.
A més, serà $L_1 = L$; i U_1 difereix de U només en l'última columna.

Esquema en aquest cas:

(2) continuació

c) Per a $B = \tilde{L} \tilde{U}$, igualen només l'última fila del 2 costats

$$(\tilde{l}_{n,1}, \tilde{l}_{n,2}, \dots, \tilde{l}_{n,n-1}, 1) \begin{pmatrix} 1 & & & & \\ & \ddots & & & \\ & & 1 & & \\ & & & \ddots & \\ 0 & & & & 1 \\ & & & & & \tilde{u}_{nn} \end{pmatrix} = (10, 10, \dots, 10) \Leftrightarrow \begin{cases} \tilde{l}_{n,1} = 10 \\ \tilde{l}_{n,1} + \tilde{l}_{n,2} = 10 \\ \vdots \\ \tilde{l}_{n,1} + \tilde{l}_{n,2} + \dots + \tilde{l}_{n,n-1} = 10 \\ \tilde{l}_{n,1} + \tilde{l}_{n,2} + \dots + \tilde{l}_{n,n-1} + \tilde{u}_{nn} = 10 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} \tilde{l}_{n,1} = 10 \\ \tilde{l}_{n,2} = 0 \\ \vdots \\ \tilde{l}_{n,n-1} = 0 \\ \tilde{u}_{nn} = 0 \end{cases}$$

De manera que

$$B = \begin{pmatrix} 1 & & & & 0 \\ & \ddots & & & 0 \\ & & 1 & & 0 \\ & & & \ddots & 0 \\ 10 & 0 & \dots & 0 & 1 \end{pmatrix} \begin{pmatrix} 1 & & & & \\ & \ddots & & & \\ & & 1 & & \\ & & & \ddots & \\ 0 & & & & 1 \\ & & & & & 10 \end{pmatrix} \quad (\text{requadrat el canvi})$$

Per a $C = L_1 U_1$, igualen només l'última columna

$$\begin{pmatrix} 1 & & & \\ & \ddots & & \\ & & 1 & \\ & & & \ddots & \\ 1 & & & & 1 \end{pmatrix} \begin{pmatrix} u_{1n}^{(1)} \\ u_{2n}^{(1)} \\ \vdots \\ u_{nn}^{(1)} \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 10 \\ 20 \\ \vdots \\ 10n \end{pmatrix} \Leftrightarrow \begin{cases} u_{1n}^{(1)} = 10 \\ u_{1n}^{(1)} + u_{2n}^{(1)} = 2 \cdot 10 \\ \vdots \\ u_{1n}^{(1)} + u_{2n}^{(1)} + \dots + u_{nn}^{(1)} = n \cdot 10 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} u_{1n}^{(1)} = 10 \\ u_{2n}^{(1)} = 10 \\ \vdots \\ u_{nn}^{(1)} = 10 \end{cases}$$

O sigui,

$$C = \begin{pmatrix} 1 & & & & \\ & \ddots & & & \\ & & 1 & & \\ & & & \ddots & \\ 1 & & & & 1 \end{pmatrix} \begin{pmatrix} 1 & & & & 10 \\ & \ddots & & & 10 \\ & & 1 & & 10 \\ & & & \ddots & 10 \\ 0 & & & & 1 \\ & & & & & 10 \end{pmatrix} \quad (\text{requadrat el canvi})$$

D'una altra manera (a), (b)

La factorització LU d'una matriu A també es pot utilitzar de diferent per inducció respecte la dimensió.

Per a fer el pas de dim. $n-1$ a dim. n , cal considerar particions de les matrius, de la manera següent:

$$A = \left(\begin{array}{c|c} \hat{A} & c \\ \hline b^t & a_{nn} \end{array} \right) \quad L = \left(\begin{array}{c|c} \hat{L} & 0 \\ \hline \ell^t & 1 \end{array} \right) \quad U = \left(\begin{array}{c|c} \hat{U} & u \\ \hline 0^t & u_{nn} \end{array} \right); \text{ on } \begin{cases} \hat{A}, \hat{L}, \hat{U} \text{ són } (n-1) \times (n-1) \\ b, c, \ell, u \in \mathbb{R}^{n-1} \text{ (0 també)} \\ a_{nn}, u_{nn} \in \mathbb{R} \end{cases}$$

Llavors,

$$A = LU \Leftrightarrow \begin{cases} \hat{A} = \hat{L} \hat{U} \\ c = \hat{L} u \\ b^t = \ell^t \hat{U} \\ a_{nn} = \ell^t u + u_{nn} \end{cases}$$

Si ja es coneix la factorització $(n-1) \times (n-1)$, o sigui, $\hat{L}$ i $\hat{U}$, llavors cal aïllar, de les últimes 3 equacions: el vector u , el vector ℓ , l'escalar u_{nn} . L'única possible dificultat és l'existència de $\hat{U}^{-1}$.

Perquè al nostre cas:

Si una certa matriu A permet ~~haver~~ obtenir la seva factorització LU per eliminació gaussiana sense pivotatge, és perquè els determinants $|A_k|$ són $\neq 0 \quad \forall k=1, 2, \dots, n-1$ (A_k : primera k files i k columnes).

En el cas $k=n-1$: $\hat{A} \equiv A_{n-1}$. De manera que $0 \neq \det A_{n-1} = \det \hat{A} = \det \hat{L} \cdot \det \hat{U} = \det \hat{U}$.

J, llavors, $u = \hat{L}^{-1} c$; $\ell^t = b^t \hat{U}^{-1}$; $u_{nn} = a_{nn} - \ell^t u$.

Per tant:

1) Suposem que A admet LU per gauss sense pivotatge. Llavors $\det \hat{U} \neq 0$.

Si B (o C) coincideix amb A en les primeres $n-1$ files i columnes llavors $\hat{U}$ és la mateixa $\Rightarrow$
 $\Rightarrow$ també existirà la factorització de B (o C)

2) Si B difereix de A en b^t i a_{nn} llavors seran diferents ℓ^t i u_{nn}

3) Si C difereix de A en c i a_{nn} llavors seran diferents u i u_{nn}

(3)

(a) Sigui $P(x) = ax^2 + bx + c$. $P'(x) = 2ax + b$

Imposen que verifiqui les condicions:

$$\left. \begin{aligned} ax_0^2 + bx_0 + c &= f_0 \\ 2ax_1 + b &= f'_1 \\ ax_2^2 + bx_2 + c &= f_2 \end{aligned} \right\} \Rightarrow \underbrace{\begin{pmatrix} x_0^2 & x_0 & 1 \\ 2x_1 & 1 & 0 \\ x_2^2 & x_2 & 1 \end{pmatrix}}_M \begin{pmatrix} a \\ b \\ c \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} f_0 \\ f'_1 \\ f_2 \end{pmatrix}$$

Per tant, $\exists ! p \in \mathcal{P}_2$ interpolador $\Leftrightarrow \det M \neq 0$ (independentment de f_0, f'_1, f_2)

$$\det M = \begin{vmatrix} x_0^2 & x_0 & 1 \\ 2x_1 & 1 & 0 \\ x_2^2 - x_0^2 & x_2 - x_0 & 0 \end{vmatrix} = (x_2 - x_0) \begin{vmatrix} 2x_1 & 1 \\ x_2 + x_0 & 1 \end{vmatrix} = (x_2 - x_0)(2x_1 - x_0 - x_2)$$

Com que $x_0 \neq x_2$, resulta: $\det M \neq 0 \Leftrightarrow \boxed{x_0 + x_2 \neq 2x_1}$

Nota. Observeu que això no contradueix el teor. d'existència del polinomi interpolador d'Hermite, ja que aquí no el podem aplicar perquè no coneixem $f(x_1)$.

(b) Calculeu $p \in \mathcal{P}_3$ per diferències dividides

$$\begin{array}{c|ccc} 0 & 3 & & \\ 1 & 3 & 0 & \\ 1 & 3 & 0 & 0 \\ 2 & 9 & 6 & 3 \end{array} \Rightarrow p(x) = 3 + 3(x-1)^2 = 3 + 3x(x^2 - 2x + 1) = 3(x^3 - 2x^2 + x + 1)$$

$$\text{Llavors, } \int_0^2 p(x) dx = 3 \left[\frac{x^4}{4} - 2\frac{x^3}{3} + \frac{x^2}{2} + x \right]_0^2 = 3 \left[4 - \frac{16}{3} + 2 + 2 \right] = 24 - 16 = \boxed{8}$$

(c) Fórmula de l'error d'interpolació: $f(x) - p(x) = \frac{f^{(4)}(\eta(x))}{4!} x(x-1)^2(x-2)$

$$\text{Llavors } E = \int_0^2 f(x) dx - \int_0^2 p(x) dx = \int_0^2 (f(x) - p(x)) dx = \int_0^2 \frac{f^{(4)}(\eta(x))}{4!} x(x-1)^2(x-2) dx = \left[\int_0^2 x(x-1)^2(x-2) dx \right] \frac{f^{(4)}(\eta)}{4!}$$

$w(x) = x(x-1)^2(x-2)$
no canvia de signe a $[0, 2]$.
Useu el T.M. de Riemann per a integral

Per tant,

$$|E| = \frac{|f^{(4)}(\eta)|}{4!} \left| \int_0^2 w(x) dx \right| \leq \frac{24}{4!} \frac{4}{15} = \boxed{\frac{4}{15}}$$

$$\int_0^2 w(x) dx = \int_0^2 (x^4 - 4x^3 + 5x^2 - 2x) dx = \left[\frac{x^5}{5} - x^4 + 5\frac{x^3}{3} - x^2 \right]_0^2 = \frac{32}{5} - 16 + \frac{40}{3} - 4 = -\frac{4}{15}$$

4) $f(x) = 1 - x - \sin(x)$

(a) Quantitat de solucions?

$$\begin{aligned} f'(x) &= -1 - \cos(x) \leq 0 \quad \forall x \in \mathbb{R} \Rightarrow f(x) \text{ monòtona decreixent} \\ 0 = f'(x) &\Leftrightarrow \cos(x) = -1 \Leftrightarrow x = x_k = \pi + 2k\pi \quad \forall k \in \mathbb{Z} \quad \text{conjunt disjunt de punts} \end{aligned} \quad \left. \vphantom{\begin{aligned} f'(x) &= -1 - \cos(x) \leq 0 \quad \forall x \in \mathbb{R} \\ 0 = f'(x) &\Leftrightarrow \cos(x) = -1 \Leftrightarrow x = x_k = \pi + 2k\pi \quad \forall k \in \mathbb{Z} \end{aligned}} \right\} \Rightarrow f(x) \text{ estrictament monòtona decreixent}$$

$\Rightarrow f(x)$ té, com a màxim, 1 arrel real.

Com que $\lim_{x \rightarrow +\infty} f(x) = -\infty$ i $\lim_{x \rightarrow -\infty} f(x) = +\infty \Rightarrow \boxed{f(x) \text{ té exactament 1 arrel real}}$ Sigui α .

(b) $x_{n+1} = g(x_n, \lambda)$; $g(x, \lambda) = \lambda + (1-\lambda)x - \lambda \sin x$ ($\lambda \neq 0$ paràmetre) Per cada λ fixat, tenim un mètode iteratiu

$\alpha \approx 0.5$. Prenem $x_0 = 0.5$

La convergència (local) és més ràpida com més petit sigui $|g'(\alpha)|$.

Però α és desconegut, i coneixem $x_0 \Rightarrow$ Triem λ | minimitza $|g'(x_0)|$

De fet, es pot aconseguir $0 = g'(x_0) = (1-\lambda) - \lambda \cos(x_0) = 1 - \lambda(1 + \cos(x_0)) \Leftrightarrow$

$$\Leftrightarrow \lambda = \frac{1}{1 + \cos(0.5)} = \frac{1}{1.877582562} = 0.5325997... \approx 0.5326$$

Prenem $\boxed{\lambda = 0.5326}$

Mètode: $x_0 = 0.5$

$$x_{n+1} = x_n + \lambda(1 - x_n - \sin x_n) \quad \forall n \geq 1 \Rightarrow \begin{aligned} x_1 &= 0.510958 \\ x_2 &= 0.510973... \\ x_3 &= 0.510973... \end{aligned} \Rightarrow \boxed{\alpha = 0.51097 \pm \frac{1}{2} \cdot 10^{-5}}$$

(c) Ordre i constant asimptòtica? $\frac{e_{n+1}}{e_n^p} \xrightarrow{n \rightarrow \infty} C \neq 0$ (quan $e_n \xrightarrow{n \rightarrow \infty} 0$)

$$\begin{aligned} x_{n+1} &= x_n + \lambda f(x_n) \equiv g(x_n) \\ 0 = g'(x_0) &= 1 + \lambda f'(x_0) \Leftrightarrow \lambda = \frac{-1}{f'(x_0)} \end{aligned} \quad \left. \vphantom{\begin{aligned} x_{n+1} &= x_n + \lambda f(x_n) \equiv g(x_n) \\ 0 = g'(x_0) &= 1 + \lambda f'(x_0) \end{aligned}} \right\} \Rightarrow x_{n+1} = x_n - \frac{f(x_n)}{f'(x_0)} \quad \forall n \geq 0$$

Observem que el mètode és, de fet, una simplificació de NR: s'usa el mateix valor $f'(x_0)$ en cada iteració (i no $f'(x_n)$)

Llavors:

Taylor

$$e_{n+1} = x_{n+1} - \alpha = x_n - \alpha - \frac{f(x_n)}{f'(x_0)} \stackrel{\downarrow}{=} e_n - \frac{f(\alpha) + f'(\alpha)e_n + \frac{1}{2}f''(\alpha)e_n^2}{f'(x_0)} = \left(1 - \frac{f'(\alpha)}{f'(x_0)}\right)e_n + O(e_n^2)$$

Si suposem $e_n \xrightarrow{n \rightarrow \infty} 0$, llavors

$$\boxed{\frac{e_{n+1}}{e_n^1} \xrightarrow{n \rightarrow \infty} \left(1 - \frac{f'(\alpha)}{f'(x_0)}\right)}$$

Calculem: $f'(\alpha) = -1 - \cos \alpha = -1 - 0.87227 = -1.87227$ $\Rightarrow C = 1 - \frac{f'(\alpha)}{f'(x_0)} \neq 0$ (però petit)

$f'(x_0) = -1 - \cos 0.5 = -1.87758$

$\Rightarrow \boxed{\text{ordre 1}}$

$\boxed{C = 0.0028281}$